

2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pastaruoju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių ir ES migracijos ir prieglobsčio politikos (2015/2660(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 1951 m. Ženevos konvenciją ir jos papildomą protokolą,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl migracijos srautų Viduržemio jūros regione, ypatingą dėmesį skiriant tragiškiems įvykiams prie Lampedūzos krantų⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 22 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą dėl Viduržemio jūros regiono specialios paskirties darbo grupės komunikato įgyvendinimo,
 - atsižvelgdamas į diskusijas dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją, surengtas Parlamente 2014 m. lapkričio 25 d.,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (JTVPK) Centrinės Viduržemio jūros iniciatyvą ir į JTVPK pasiūlymus imtis priemonių dėl dabar į Europą atvykstančių ir ateityje atvyksiančių prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir migrantų,
 - atsižvelgdamas į per bendrą Užsienio reikalų ir Vidaus reikalų Tarybos 2015 m. balandžio 20 d. posėdį pateiktą dešimties migracijos iniciatyvų veiksmų planą,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 22 d. ES Tarybos neeilinio aukščiausiojo lygio susitikimo dėl Viduržemio jūros pabėgėlių krizės išvadas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) duomenimis nuo šių metų pradžios Viduržemio jūroje žuvo daugiau kaip 1 500 žmonių;
- B. kadangi, TMO paskaičiavimais, nuo 2015 m. sausio 1 d. Italijos krantus pasiekė 23 918 migrantų; kadangi, Graikijos valdžios institucijų teigimu, per pirmąjį 2015 m. ketvirtį Egėjo jūros Graikijos pakrančių apsauga išgelbėjo 10 445 migrantus;
- C. kadangi Italijos jūrų laivyno pajėgos, Italijos pakrančių apsauga, Italijos laivynas ir keletas komercinių laivų nenuilsdami vykdė operacijas, kuriose gelbėjo Viduržemio jūroje į nelaimę patekusius migrantus, ir per šešias dienas nuo penktadienio iki ketvirtadienio (2015 m. balandžio 10–16 d.) išgelbėjo apie 10 000 migrantų;
- D. kadangi vykdant paskutinę operaciją „Mare Nostrum“, skirtą paieškoms ir gelbėjimui tik Viduržemio jūroje, per 364 jos veiklos dienas išgelbėta 150 810 migrantų; kadangi remiantis pradiniais paskaičiavimais neatrodo, kad migrantų, plaukiančių per Viduržemio jūrą, skaičius šiuo metu mažėtų;
- E. kadangi didesnė dalis bandžiusiųjų perplaukti Viduržemio jūrą bėga nuo konflikto ar persekiojimo Sirijoje, Irake, Eritrejoje, Somalyje ir Libijoje; kadangi apie 700 migrantų dingo be žinios ir bijoma, kad jie nuskendo netoli Libijos apvirtus mediniam žvejybos laivui, kuriame jie buvo sugrūsti, nes Portugalijos prekybinis laivas 2015 m. balandžio 18 d. atvyko per vėlavimą jū gelbėti; kadangi vienas iš išsigelbėjusių asmenų informavo Italijos valdžios institucijas, kad laive buvo apie 950 asmenų; kadangi panaši nelaimė įvyko šiek tiek anksčiau šį mėnesį, kai buvo pranešta, jog 400 migrantų žuvo jūroje apvirtus žvejybos laivui, gabenusiam 550 asmenų;
- F. kadangi 2014 m. lapkričio 1 d. pradėta visu pajėgumu vykdyti bendrą FRONTEX koordinuojamą operaciją „Triton“, kurios pradinis biudžetas yra tik 2,9 mln. EUR per mėnesį, palyginti su apie 9 mln. EUR per mėnesį „Mare Nostrum“ biudžetu; kadangi nuo

bendros operacijos „Triton“ pradžios 2014 m. lapkričio mėn. centrinės Viduržemio jūros maršrute išgelbėta daugiau kaip 24 400 nelegalių migrantų, įskaitant beveik 7 860 migrantų, kuriuos išgelbėjo FRONTEX bendrai finansuojami laivai;

G. kadangi kontrabandininkai ir prekyautojai žmonėmis naudojami nelegalia migracija, rizikuoja žmonių gyvybėmis dėl finansinės naudos ir yra kalti dėl tūkstančių žmonių žūčių, jie taip pat kelią rimtą pavojų ES ir jos valstybėms narėms; kadangi prekyautojai žmonėmis iš savo nusikalstamos veiklos per metus gauna apie 20 mlrd. eurų pelno; kadangi Europolo teigimu organizuotos nusikalstamos grupuotės aktyviai teikiančios nelegalių migrantų transportą Viduržemio jūroje yra susijusios su prekyba žmonėmis, narkotikais, ginklais ir su terorizmu; kadangi 2015 m. kovo 17 d. Europolas pradėjo savo jungtinės operatyvinės grupės „Mare“ veiklą, siekdamas kovoti su šiomis nusikalstamomis grupuotėmis;

H. kadangi nestabilumas ir konfliktai regione daro poveikį masiniam migrantų ir perkeltųjų asmenų srautui, taigi ir asmenų, bandančių patekti į ES skaičiui; kadangi sparčiai plintanti grupuotės „IS/Daesh“ įtaka kaimyninėse konflikto vietovėse, turės poveikį masiniams migrantų ir perkeltųjų asmenų srautams;

1. reiškia gilų liūdesį ir apgailėstą dėl pasikartojančių tragiškų žūčių Viduržemio jūroje; primygtinai ragina Europos Sąjungą ir valstybes nares remtis dabartiniu bendradarbiavimu ir dėti visas įmanomas pastangas, kad būtų išvengta kitų žūčių jūroje; ragina ES ir valstybes nares visas pastangas siekiant identifikuoti kūnus, nustatyti dingusius asmenis ir informuoti jų giminaičius;

2. ragina ES ir valstybes nares imtis būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad paieškos ir gelbėjimo įsipareigojimai būtų veiksmingai vykdomi, taigi juos deramai finansuoti; ragina valstybes nares toliau rodyti solidarumą ir įsipareigojimą padidinant jų įnašus į FRONTEX ir Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) biudžetus ir veiklą ir įsipareigoja iš ES biudžeto ir susijusių jos fondų tiekti šioms agentūroms išteklius (žmogiškuosius ir įrangą), reikalingus jų pareigoms vykdyti;

3. pakartoja, kad ES turi pagrįsti savo atsaką į pastaruoju metu Viduržemio jūros regione įvykusias nelaimės dėl solidarumo ir sąžiningo dalijimosi atsakomybe, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 80 straipsnyje, ir laikytis visapusiško europinio požiūrio; pakartoja, kad reikia, jog ES patobulintų sąžiningą atsakomybės ir solidarumo pasidalijimą su valstybėmis narėmis, kuriose absoliučiais skaičiais ar proporcingai daugiausiai pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų;

4. palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos įsipareigojimą sustiprinti ES operaciją „Triton“ ir padidinti jos finansavimą bei išteklius; primygtinai ragina ES nustatyti aiškius operacijos „Triton“ įgaliojimus, siekiant ES lygmeniu išplėsti paieškos ir gelbėjimo operacijas ir padidinti jų mastą;

5. ragina vykdyti patikimas ir nuolatinės Europos humanitarines gelbėjimo operacijas, kurios, kaip operacija „Mare Nostrum“, būtų vykdomos atviroje jūroje ir prie kurių finansškai ir įranga bei ištekliais prisidėtų visos valstybės narės; primygtinai ragina ES teikti tokių operacijų bendrą finansavimą;

6. palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos pasiūlymą prisidėti prie bendro prieglobsčio prašymų tvarkymo padedant EASO grupėms; ragina Komisiją išplėsti EASO įgaliojimus siekiant padidinti operatyvinį vaidmenį tvarkant prieglobsčio prašymus;

7. ragina valstybes nares visiškai išnaudoti esamas galimybes humanitarines vizas išduodant jų ambasadose ir konsulinėse atstovybėse; atsižvelgiant į tai pabrėžia, kad Tarybą turėtų pradėti taikyti 2001 m. Laikinosios apsaugos direktyvą arba SESV 78 straipsnio 3 dalį, kuriose numatomas solidarumo mechanizmas, taikomas masinio ir netikėto perkeltųjų asmenų srauto atveju;

8. ragina valstybes nares labiau prisidėti prie esamų perkėlimo į ES valstybes nares programų, ypač tas valstybes nares, kurios iki šiol niekaip neprisidėjo;

9. ragina Komisiją nustatyti privalomas kvotas prieglobsčio prašytojų paskirstymui valstybėse narėse;

10. pabrėžia, kad reikia skatinti savanoriško grįžimo politiką, tuo pačiu užtikrinant visų migrantų teisių apsaugą ir užtikrinant saugią bei teisėtą prieigą prie ES prieglobsčio sistemos, tinkamai laikantis negrąžinimo principo;

11. palankiai vertina tai, kad Komisijos pirmininko pavaduotoja ir vyriausioji įgaliotinė ir pirmininkaujanti Latvija nedelsdamos sušaukė neeilinį užsienio reikalų ir vidaus reikalų ministrų posėdį Liuksemburge, ir palankiai vertina tai, kad valstybės narės nedelsdamos surengė neeilinį aukščiausio lygio susitikimą, siekdamas surasti bendrą sprendimą, kaip reaguoti į kritinę padėtį Viduržemio jūroje; pažymi, kad surengtos pirmosios plačios diskusijos apie galimybes gelbėti gyvybę, kovoti su kontrabandininkais ir prekyautojais žmonėmis ir valstybėms narėms pasidalyti atsakomybę, susijusią su migrantų priėmimu ir apsauga; pabrėžia, kad valstybės narės turi labiau įsipareigoti ir apgailėstauja, kas nepakanka Europos Vadovų Tarybos įsipareigojimų parengti patikimą visai ES privalomą solidarumo priemonę;

12. ragina visos bendroje Europos prieglobsčio sistemoje (BEPS) dalyvaujančias valstybes nares greitai ir visapusiškai perkelti šią sistemą į nacionalinę teisę ir ją veiksmingai įgyvendinti, tokiu būdu užtikrinant bendrus Europos standartus, be kita ko, susijusius su

migrantų priėmimo sąlygomis ir pagarba pagrindinėms teisėms pagal galiojančius teisės aktus;

13. ragina labiau koordinuoti ES ir valstybių narių politiką kovojant su migracijos priežastimis; pabrėžia, kad reikia holistinio ES požiūrio, kurio laikantis būtų didinamas jos vidaus ir išorės politikos, ypač jos bendros užsienio ir saugumo politikos, vystymosi politikos ir migracijos politikos, nuoseklumas; ragina stiprinti ES bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje siekiant skatinti demokratiją, pagrindines laisves ir teises, saugumą ir gerovę;

14. primygtinai ragina valstybes nares ir trečiąsias šalis nustatyti pačias griežčiausias bausmes, kovojant su prekyba žmonėmis ir kontrabanda į ES ir ES viduje, taip pat asmenims ar grupuotėms, išnaudojantiems pažeidžiamus migrantus ES, tuo pačiu užtikrinant, kad nebūtų persekiojami asmenys, kurie padeda į nelaimę patekusiems prieglobsčio prašytojams;

15. ragina valstybes nares glaudžiai bendradarbiauti su Europolu, FRONTEX, EASO ir Eurojstu siekiant kovoti su prekyautojų žmonėmis ir kontrabandininkų nusikalstamais tinklais, nustatyti bei atsekti jų finansavimo šaltinius ir nustatyti jų veiklos modelį, kad būtų užkirstas kelias jiems užsidirbti rizikuojant migrantų gyvybę; pabrėžia, kad reikia stiprinti ES bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, ypač Libijos kaimyninėmis šalimis, nes jis neišvengiamas norint sėkmingai sunaikinti šiuos nusikalstamus tinklus; visų pirma reikia teikti teisėsaugos mokymus ir informavimo paslaugas; pabrėžia, kad trečiosios šalys turi gerbti tarptautinę teisę, gelbėti žmones jūroje, užtikrinti pabėgėlių apsaugą ir pagarbą jų pagrindinėms teisėms;

16. pabrėžia, kad pagrindines smurto ir nepakankamo išsivystymo priežastis reikia šalinti jų kilmės šalyse siekiant sumažinti pabėgėlių ir ekonominių emigrantų srautus; atkreipia dėmesį į tai, kad visų kilmės šalių vyriausybių pagrindiniai prioritetai turėtų būti labai sutvirtinti valdymo struktūras sukuriant veiksmingas ir integracines viešąsias institucijas, užtikrinti trečiųjų šalių prieglobsčio sistemų pajėgumus, laikytis teisinės valstybės principo ir visais lygmenimis kovoti su būdinga korupcija, taip pat remti žmogaus teises ir plėtoti demokratiją;

17. pakartoja, kad remia visas JT dedamas pastangas ir diplomatinę veiklą siekiant Libijoje atkurti valdžią ir įsipareigojimą dėti daugiau pastangų siekiant išspręsti klausimus, susijusius su Libijos ir Sirijos konfliktu ir nestabilumu; pabrėžia, kad regioninio stabilumo kūrimas konflikto zonos labai svarbus siekiant sumažinti tolesnį asmenų perkėlimą;

18. primena, kad šia rezoliucija siekiama reaguoti į pastarojo meto tragiškus įvykius Viduržemio jūroje, 2015 m. balandžio 23 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas ir pasiūlyti skubias priemones, kurių reikia imtis nedelsiant, turint omenyje tai, kad šiais klausimais kompetentingas komitetas, t. y. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas, šiuo metu rengia pranešimą, kuriame atsispindės Parlamento teikiamos vidutinio ir ilgesnio laikotarpio politikos gairės migracijos klausimu;

19. ragina Komisiją parengti ir pateikti plačių užmojų ES darbotvarkę migracijos klausimu, kurioje būtų atsižvelgta į visus migracijos aspektus;

20. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.

(1) Priimti tekstai, P7_TA(2013)0448.

(2) Priimti tekstai, P8_TA(2014)0105.